

Att våga vara sig själv – Om könsnormer

Att våga vara sig själv – Om könsnormer - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 1-3

Del av 4 i Att våga vara sig själv – Om könsnormer

Syfte – Synliggöra könsnormer

Eleverna ska utveckla kunskaper om hur man formulerar egna åsikter och tankar i olika slags texter och genom skilda medier. I mötet med texterna som berör genus och könsnormer ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt språk, den egna identiteten och sin förståelse för omvärlden. Att läsa och samtala om andras känslor (i litteraturen) och koppla den till egna och klasskompisars gör inte bara insikten om likheter mellan elever ökar. En positiv bieffekt är att eleverna lär känna varandra mycket bättre och förhoppningsvis blir stämningen i gruppen blir bättre.

Upplägget till texterna om genus och könsnormer

Inledande samtal om könsnormer för att göra eleverna uppmärksamma på (eventuella) könsnormer som finns i gruppen/skolan. Därefter läser eleverna böcker om individer som går sin egen väg (och trotsar könsroller). Uppgifterna har en inledande del där lärarens aktivitet är stor med instruktioner, modellande och gemensamma läs- och skrivuppgifter. Gradvis kan läraren ge eleverna större "frihet" och får formulera sig både muntligt och skriftligt i egna uppgifter. Texterna är enbart exempel på hur du kan arbeta med temat. Det finns såklart en mängd andra titlar som lämpar sig väl att använda. Till varje text följer en rad uppgifter.

Introduktion – Att våga vara sig själv

Introduktion av planering, tid, innehåll, samt vad som ska utvecklas. Har eleverna förslag på böcker om karaktärer som visar mod och går sin egen väg? I slutet av perioden ska ett elevarbete publiceras. Eleven kan välja på vilket sätt och var den publiceras (t ex en teckning på väggen, på klassens informationssida, en presentation för en klass på skolan, skicka in till lokala tidningen eller liknande).

Förslag på inledande samtal om könsroller

Eleverna kan parvis resonera med varandra allmänt om vad killar och tjejer brukar göra. Förhoppningsvis upptäcker eleverna att det inte är några skillnader mellan könen och läraren kan försöka leda diskussionen mot frågan: går det säga att något är typiskt för tjejer och killar?

Ge eleverna uppdrag att undersöka vad killar och tjejer gör på rasterna. Diskutera varför det är så? Finns det individer som bryter mot könsstereotyperna? Vad händer då? Eller är det glädjande nog svårt att hitta könsstereotypa inslag?

Hur ser det ut på fritidshemmen? Hur är ytornera organiserade? Var befinner sig eleverna? Varför är det så? Hur tänker du?

Undersöka hur könsnormer ser ut i vardagen, till exempel hemma, i affärer (till vem och hur vänder sig olika produkter) och leksakskataloger.

Bokprat – Förslag på böcker

Kenta och barbisarna (Pija Lindenbaum). Lill-Zlatan och morbror raring (Pija Lindenbaum). Kalle med klänning (Anette Skåhlberg).

Avslutande eller övergripande uppgifter

Eleven ska träffa valfri karaktär "på riktigt" vid två tillfällen. Eleven väljer vilken karaktär och vilket tillfälle i boken. Visa hur en sådant möte kan se ut (bilden). Gör gärna en egen och visa både hur bilden och texten kan konstrueras. Visa till exempel hur eleverna kan kombinera berättande text med dialoger. Nästa steg blir att skriva en gemensam text tillsammans med eleverna (då kan du välja en situation ur en annan bok som är bekant för eleverna så att du inte "tar" någons tänkta situation). I tredje steget får eleverna försöka själva:

- Eleven väljer ett tillfälle ur boken där karaktären har något problem. Eleven ritat sin version av situationen.

- Eleven kopierar klassfotot (eller ta med ett foto) av sig själv och klistrar in sig själv i situationen.
- Eleven skriver vad som händer i mötet. Syftet är att eleven på något sätt ska visa förståelse eller ingjuta mod så att karaktären blir uppmärksammas och stärkt. Eleven kan blanda berättande med dialoger.

Upprepa stegen ovan (visa en modelltext, skriv en gemensam text med alla elever, därefter skapar eleverna själva).
Andra uppgiften:

- Karaktären kommer hem till eleven vid valfritt tillfälle (gärna vid något tillfälle eleven upplevt ett problem). Eleven ritar tillfället.
- Kopiera karaktären ur boken och klistra in i bilden.
- Eleven skriver vad som händer i mötet. Syftet är att låta karaktärens egenskaper komma fram i mötet och bistå eleven med mod eller visa förståelse i dennes situation (på samma sätt som i första uppgiften, fast tvärtom).

EXEMPEL

Jag sätter mig bredvid Kenta. Han verkar så ledsen och jag förstår att han saknar sin pappa. På frågan hur det är svarar Kenta inte ens.

- Vill du hitta på något? frågar jag.
- Nja.. vet inte, svarar Kenta. Vad då? Jag vill inte spela fotboll **ja!!!**
- Nej, det behöver vi inte göra. Vi kan hitta på något annat. Vad känner du för att göra?